

15. 12. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Konec vyměřování a vymáhání poplatku za komunální odpad po nezletilých

Dne 1. 1. 2016 nabude účinnosti novela zákona č. [565/1990](#) Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“). Zákon č. [266/2015](#) Sb., kterým se mění zákon č. [565/1990](#) Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, byl vyhlášen ve Sbírce zákonů dne 14. 10. 2015 v částce 108 a nabývá účinnosti od 1. 1. 2016. Novela zákona do budoucna upouští od možnosti obce vyměřovat a vymáhat místní poplatek za komunální odpad po nezletilých, či osobách omezených ve svéprávnosti.

Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (dále jen „místní poplatek za komunální odpad“) upravuje zákon č. [565/1990](#) Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“). Problematickým ustanovením, které již v minulosti vyvolalo širokou kritiku jak laické, tak i odborné veřejnosti, se stalo ustanovení § 10b zákona o místních poplatcích, účinné od 1. 1. 2002, podle kterého byla (a stále je) poplatníkem tohoto poplatku mimo jiné i fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt. Na toto ustanovení navazovalo (a dodnes navazuje) ust. § 11, které stanoví, že nebudou-li poplatky zaplacený poplatníkem včas nebo ve správné výši, vyměří mu obecní úřad poplatek platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem. Žádnou další specifikaci pokud jde o osoby nezletilé, omezené či zbavené způsobilosti k právním úkonům, zákon nestanovil. Vzhledem ke skutečnosti, že i nezletilé dítě je fyzickou osobou, která má v obci trvalý pobyt, zavedla-li tedy obec místní poplatek za komunální odpad, byli i nezletilci jako fyzické osoby s trvalým pobytem v obci dle tohoto ustanovení poplatníky místního poplatku za komunální odpad. Nebyl-li tedy poplatek za komunální odpad za nezletilce jeho zákonným zástupcem (nejčastěji rodičem) ve lhůtě stanovené obecně závaznou vyhláškou obce zaplacen, vyměří obecní úřad obce tento poplatek nezletilci, přičemž příslušné rozhodnutí bylo pro nedostatek způsobilosti k právním úkonům nezletilce doručováno do rukou jeho zákonného zástupce. Vzhledem k zákonnému vymezení okruhu poplatníků však správce daně nemohl tento poplatek následně vymáhat na rodiči (zákonném zástupci), ale na samotném nezletilci. Správce daně tak často čekal na nabytí zletilosti dítěte, a následně vymáhal příslušný nedoplatek po něm.

Již od samého počátku existence výše zmiňované právní úpravy byla tato předmětem kritiky nejen odborné literatury, ale i Veřejného ochránce práv^[1] a laické veřejnosti. Na rozsáhlou kritiku pak reagoval zákon č. [174/2012](#) Sb., který s účinností od 1. 7. 2012 novelizoval ustanovení § 12 zákona o místních poplatcích. Ten nově stanovil:

(1) Je-li poplatník v době vzniku povinnosti zaplatit poplatek nezletilý, odpovídají za zaplacení poplatku tento poplatník a jeho zákonný zástupce společně a nerozdílně; zákonný zástupce má v takovém případě stejné procesní postavení jako poplatník.

(2) Nezaplatí-li poplatek poplatník nebo jeho zákonný zástupce, vyměří obecní úřad poplatek jednomu z nich.

Nové ustanovení tak přineslo tzv. „společnou odpovědnost poplatníka a jeho zákonného zástupce“ za zaplacení poplatku, a v případě jeho nezaplacení ve lhůtě stanovené obecně závaznou vyhláškou

obce možnost správců daně vyměřovat místní poplatek za komunální odpad zákonným zástupcům nezletilých a tedy možnost tento poplatek na nich i dále vymáhat. Nicméně ustanovení § 12 zákona o místních poplatcích ve znění od 1. 7. 2012 stále poskytovalo možnost správce daně vyměřit poplatek přímo nezletilému a následně jej po něm vymáhat. I když se nová právní úprava jevila na první pohled mnohem přijatelnější než úprava původní, i ta se posléze stala předmětem kritiky. I když nově měly obecní úřady možnost vyměřit poplatek za komunální odpad zákonnému zástupci nezletilého, často, zejména v případech, kdy se nezletilec věkem blížil zletilosti, vyměřovaly obecní úřady poplatky opět přímo nezletilci a po nabytí zletilosti po něm tento vymáhaly, pravděpodobně z důvodu, že v některých případech je pak mnohem jednodušší vymoci nedoplatek po dítěti, které ještě není zatížené dluhy, než po jeho zákonném zástupci, který neplatí ani za dítě, ani za sebe. I nová právní úprava se tak potýkala s kritikou argumentující především skutečností, že předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, musí být zájem dítěte. Pakliže vezmeme v úvahu mezinárodněprávní závazky České republiky, čl. 27 odst. 2 Úmluvy o právech dítěte[2] stanoví, že *rodiče nebo jiné osoby, které se o dítě starají, nesou v rámci svých schopností a finančních možností základní odpovědnost za zabezpečení životních podmínek nezbytných pro rozvoj dítěte* a čl. 27 odst. 4 Úmluvy pak stanoví *povinnost smluvních států úmluvy činit všechna opatření nezbytná k zabezpečení obnovy péče o dítě ze strany rodičů nebo jiných osob, které nesou za dítě finanční odpovědnost*. Pakliže finanční odpovědnost za dítě nesou rodiče, nemůže být nezaplacení poplatku přikládáno k tíži nezletilého, neboť ten není osobou, která by o zaplacení poplatku mohla v té době fakticky rozhodovat. Nezletilec současně není schopen ovlivnit místo, kde má evidovaný svůj trvalý pobyt. Proto se ani nová právní úprava neukázala nejvhodnější, a zůstávala označována za rozpornou s mezinárodně-právními závazky našeho státu, jakož i s ustanovením čl. 32 odst. 1 věty druhé Listiny základních práv a svobod[3], podle které je zvláštní ochrana dětí a mladistvých zaručena.

V reakci na výše uvedené si i zákonodárce uvědomoval nutnost změny kritizovaného ustanovení. Po krátké době účinnosti předchozí právní úpravy tak zákonem č. [266/2015 Sb.](#), s účinností od 1. 1. 2016 dochází opět k novelizaci ust. § 12 zákona č. 565/1990 Sb, o místních poplatcích. Ustanovení § 12 s účinností od 1. 1. 2016 tak nově stanoví, že:

(1) Vznikne-li nedoplatek na poplatek poplatníkovi, který je ke dni splatnosti nezletilý a nenabyl plné svéprávnosti nebo který je ke dni splatnosti omezen ve svéprávnosti a byl mu jmenován opatrovník spravující jeho jmění, přechází poplatková povinnost tohoto poplatníka na zákonného zástupce nebo tohoto opatrovníka; zákonný zástupce nebo opatrovník má stejné procesní postavení jako poplatník.

(2) V případě podle odstavce 1 vyměří obecní úřad poplatek zákonnému zástupci nebo opatrovníkovi poplatníka.

(3) Je-li zákonných zástupců nebo opatrovníků více, jsou povinni plnit poplatkovou povinnost společně a nerozdílně.

Novela zákona tak opouští institut tzv. „společné odpovědnosti poplatníka a jeho zákonného zástupce“, přičemž zavádí nový institut tzv. „přechodu poplatkové povinnosti na zákonného zástupce či opatrovníka nezletilého“. Správce daně pak má nově povinnost vyměřit poplatek pouze zákonnému zástupci, příp. opatrovníkovi nezletilé osoby, a není již oprávněn jej vyměřit samotnému nezletilci. Ustanovení § 12 pak rovněž stanoví, že je-li zákonných zástupců nebo opatrovníků více, jsou povinni plnit poplatkovou povinnost společně a nerozdílně. Ustanovení § 16a navíc přináší možnost prominutí poplatku z důvodu odstranění tvrdosti právního předpisu. Nová právní úprava tak přináší komplexní a zcela správné řešení této problematiky, které do budoucna zamezí vymáhání pohledávek po osobách, které čerstvě nabyly zletilosti. Z hlediska nezletilců tak právní úprava konečně přináší spravedlivé řešení. Problematickou se však může stát pro samotné správce daně, pokud jde o solidární závazek zákonných zástupců dle § 12 odst. 3 zákona o místních poplatcích s účinností od 1. 1. 2016. V případě, kdy má dítě oba rodiče, totiž nemůže správce daně vyměřit poplatek pouze

jednomu z nich, ale musí jej vyměřit oběma rodičům (zákonným zástupcům) společně a nerozdílně. Je pouze na rodičích, jak se mezi sebou ohledně zaplacení poplatku následně vyrovnají podle předpisů občanského práva. Správce daně však v takovém případě s ohledem na charakter solidární odpovědnosti zákoných zástupců patrně nebude mít možnost vyměřit takový poplatek hromadným předpisným seznamem, ale bude muset využít platební výměr, který doručí oběma rodičům, resp. zákonným zástupcům nezletilce. Pouze čas ukáže, zda je nová právní úprava, pokud jde o solidární odpovědnost zákoných zástupců, nejvhodnějším řešením. Nicméně pokud jde o práva dítěte a onen často diskutovaný „nejlepší zájem dítěte“, přináší po mnoha letech nová právní úprava konečně spravedlivého řešení.

Pro úplnost nutno uvést, že ani tento konec možnosti vyměřovat a vymáhat poplatky za komunální odpad po nezletilých není koncem absolutním. Snad téměř všichni správci daně dosud vedou a nadále povedou exekuční řízení proti nezletilým, zahájená podle předchozí právní úpravy či disponují platebními výměry, popř. hromadnými předpisnými seznamy, podle kterých byly poplatky za komunální odpad vyměřeny v daňovém řízení nezletilým. Na řízení zahájená podle předchozí právní úpravy nemůže mít ani nová právní úprava vliv a tato řízení tak budou ze strany správců daně vůči nezletilým i nadále pokračovat.

Mgr. Adéla Tobolková,
právník

email: pravni2@dacice.cz

[1] viz např. Souhrnná zpráva o činnosti Veřejného ochránce práv za rok 2008, str. 72 a 113. Dostupné na [www](http://www.epravo.cz), k dispozici >>> [zde](#).

[2] Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. [104/1991](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Úmluva“).

[3] Usnesení předsednictva České národní rady č. [2/1993](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Jak naložit s „oznámením“ přestupku soukromých osob? A je to vlastně oznámením ve smyslu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich?](#)
- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)

- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulační požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)